

CULTURA I OCI

Una 'Carmen' moderna i amb arrels

L'òpera s'ambienta en l'Espanya dels anys quaranta

◆ El clàssic de debò a Sevilla no és el de la Copa del Rei

'Carmen', protagonitzada per Olga Synaikova - Juanma Peláez

Publicat el 29 d'abril de 2025 a les 16:24

Actualitzat el 29 d'abril de 2025 a les 16:57

Després de vuit temporades, *Carmen* de Bizet ha tornat a La Faràndula coincidint amb el 150è aniversari de la seva estrena i la mort prematura del compositor. Aquest retorn marca també el nou rumb artístic impulsat per Jordi Torrents, amb una producció sòlida i convincent gràcies a la proposta escènica de Rita Cosentino — recordada també per l'encertada ambientació de Doña Francisquita fa dues temporades— que desplaça l'acció a l'Espanya de la dècada del 1940, en ple primer franquisme. Un exèrcit d'estètica falangista envolta els personatges, però la narrativa essencial de *Carmen* es preserva sense forçar lectures polítiques que desvirtuïn l'original. Aquesta reubicació oxigena visualment el títol, allunyant-lo d'estereotips localistes sense manllevar el fatalisme i la violència de gènere inherents.

L'espai escènic, dominat per unes grades en forma d'hemicicle, contribueix a donar cohesió a l'acció i, malgrat una certa frontalitat en la disposició dels moviments —amb una tendència reiterada a centrar Carmen a l'escena—, el conjunt funciona amb dinamisme i ofereix estampes visuals d'efecte on l'ambientació és austera i efectiva, reforçada pel vestuari de Gabriela Hilario. Si el tercer acte destaca per la riquesa d'attrezzo al primer se li podria demanar major varietat i matis en el tractament lumínic, on l'ambientació queda una mica plana.

La dramaturgia aporta idees molt encertades: la representació de la mort de Don José durant l'Andante moderato de l'obertura, mentre ressona el leitmotiv del Destí, afegeix un pes simbòlic que connecta amb la tragèdia des del primer compàs. Altres solucions com l'entrada d'Escamillo des de la platea en l'acte IV o la integració de dues parelles de ball donen varietat i frescor a una sessió que, per la seva durada de tres hores i quaranta minuts sumant els dos entreactes, pot córrer el risc de decaure (l'obra dura prop de dues hores i mitja). Especialment en la percepció de dos primers actes de progressió lenta.

La batuta d'Andrés Salado al capdavant de la Simfònica del Vallès va assolir un alt nivell. El director madrileny va apostar per *tempi* amplis i estilitzats, que van potenciar la bellesa sonora, l'estratificació tant de textures i dinàmiques com de l'idiomatisme. La lectura detallista i matisada de Salado va saber extreure un alt rendiment de l'orquestra, que va oferir un gran acompanyament als cantants.

En el paper protagonista, Olga Synaikova va oferir una Carmen de clara sensualitat i amb un treball vocal sòlid. Als dos primers actes, on el cant preval per damunt del drama, va construir un personatge de naturalesa manipuladora i desafiant, mentre que als dos darrers va evolucionar cap a una figura progressivament més tràgica i vulnerable. Vocalment, Synaikova va mostrar homogeneïtat a tot el registre, amb un timbre càlid i una projecció segura que va sostenir amb solvència.

L'intens i ingenu Don José de Nacho Guzmán com a malalt de gelosia i desamor, va defensar-se amb un centre i agut sòlids (amb un meritori Si bemoll en forte a l'ària de la flor de l'acte II), tot i certa rigidesa en l'emissió i una dicció sovint poc clara, amb un excés de tensió vocal que va limitar l'impacte dramàtic en el desenllaç.

La Micaëla immaculada vocalment de Tina Gorina, idònia per a papers com aquest (i altres que voldríem escoltar-li) va ser una lliçó de cant en totes les credencials del personatge: la bondat virginal en l'escena i la línia, el legato, la intel·ligibilitat del text, les mitges veus, notes filades puntuals clarobscur amb un preciosisme tímbric d'uns quants quirats en el vessant musical.

Pau Armengol va satisfer per l'atractiu que desperta Escamillo en l'entestament i escassa evolució psicològica sense demostrar cap dificultat canora, excepte en uns aguts àfons i febles.

Per la seva banda, Leonardo Domínguez va ser un Zúñiga suficient; i correctes la resta de secundaris com Helena Ressureiçao (Mercedes), Rosa Maria Abella (Frasquita), Jorge Juan Morata (Remendado), Cristòfol Romaguera (Dancaire) amb notables millores en la projecció i l'actuació, replant el quintet de l'acte II i, elles, el tercet de l'acte III. Igualment meritòries les intervencions de la coral infantil i del cor en general en concertants i números de conjunt (cal perdonar el tebi inici de l'òpera al cor masculí) per a una producció sòlida que, tot i algun marge de millora, reafirmen que la velocitat de creuer de la FOC és l'adequada.